

Sygn. VPa 53/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lipca 2016 roku

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: SSO Beata Łapińska (spr.)

Sędziowie: SSO Agnieszka Leżańska, SSO Dorota Krawczyk

Protokolant: st.sekr.sądowy Cezary Jarocki

po rozpoznaniu w dniu 12 lipca 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa A. W.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej Oddział w Polsce z siedzibą w T.

o wynagrodzenie za godziny nadliczbowe , dodatek za pracę w godzinach nocnych, dodatek za pracę w niedzielę i święta, dodatek za czas dyżuru, ryczałty za noclegi

na skutek apelacji powoda A. W. od wyroku Sądu Rejonowego

w T. IV Wydziału Pracy z dnia 2 kwietnia 2014r. sygn. IV P 99/12

1. *oddala apelację;*

2. *zasądza od powoda A. W. na rzecz pozwanego (...) Spółki Akcyjnej Oddział w Polsce z siedzibą w T. kwotę 900 (dziewięćset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą.*

Sygn. akt V Pa 53/15

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 20 lutego 2012 roku skierowanym przeciwko (...) Sp. z o.o. w T. powód A. W. wniósł o zasądzenie na swoją rzecz kwoty 6.283,00 złotych tytułem dodatku za pracę w godzinach nadliczbowych, 8.247,00 złotych tytułem dodatku za średniokresowe godziny nadliczbowe, 1001,00 złotych tytułem dodatku za pracę w godzinach nocnych, 941,00 złotych tytułem dodatku za pracę w niedzielę i święta, 1.702,00 złotych tytułem dodatku za czas dyżuru wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności każdego z roszczeń, za okres od 15 lutego 2009 roku do 20 maja 2011 roku. Wniósł także o zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania.

Jako podstawę wyliczenia wartości roszczeń powód przyjął zapisy tachografu z okresu od 01 stycznia 2011 roku do 20 maja 2011 roku i dokonał średnich wyliczeń, z których wynika wartość roszczeń. Powód w wyliczeniach przyjął założenie, że średnia miesięczna norma czasu pracy wynosi 131 godzin, a wartość godziny pracy wynosi 11,45 zł. przy wynagrodzeniu 1.500 zł.

Pismem z dnia 12 czerwca 2011 roku powód wniósł dodatkowo o zasądzenie na jego rzecz kwoty 14.414,89 zł. tytułem ryczałtu za noclegi w czasie zagranicznych podróży służbowych za okres od 1 kwietnia 2010 roku do 20 maja 2011 roku z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności.

W odpowiedzi na pozew pozwana reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika uznała powództwo w zakresie kwoty 1.001,00 złotych tytułem dodatku za pracę w godzinach nocnych i wniosła o oddalenie powództwa w pozostałym zakresie oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania według norm przepisanych. Pełnomocnik pozwanej podniósł, że powód w sposób nieuprawniony zaliczył do czasu pracy każdą aktywność wykonywaną od momentu rozpoczęcia pracy do jej zakończenia, podczas gdy do czasu pracy nie zalicza się przerw i odpoczynków, zarówno tych w ciągu dnia, dobowych i tygodniowych. W przypadku oznaczenia na selektorze pauzy nie jest wykonywana żadna praca, a okres ten jest nieuzasadnionym postojem, który nie wlicza się do czasu pracy. Zdaniem pełnomocnika pozwanej nie mogą być wiarygodne wyliczenia powoda, które powód oparł na danych z okresu od 1 stycznia 2011 roku do 20 maja 2011 roku i na ich podstawie wyliczył średnią wypracowanych godzin w latach 2009 i 2010. Pełnomocnik pozwanej wskazał, że powód błędnie założył, że średni normatywny czas pracy wynosi 132 godziny w miesiącu, podczas gdy średni miesięczny normatywny czas pracy w latach 2009-2010 wynosił około 168 godzin i w oparciu o taki wymiar należało oprzeć wyliczenia kosztów ewentualnych nadgodzin, przyjmując wartość jednej godziny pracy na 8,93 zł. biorąc pod uwagę, że zdecydowana większość wypracowanych godzin nadliczbowych to 50% pozwany szacunkowo przyjął, że do wypłaty pozostaje kwota $159,89 \times 13,40 = 2.142,53$ zł. Zdaniem pełnomocnika pozwanej powód nieprawidłowo zaliczył dyżur do czasu pracy, w sytuacji, gdy zgodnie art.7 pkt 1 ustawy z dnia o czasie pracy kierowców – do czasu pracy kierowców nie wlicza się czasu dyżuru, jeśli podczas dyżuru kierowca nie wykonywał pracy. Powód miał możliwość ustawienia selektora w pozycji „dyspozycja” oznaczającą oczekiwanie na podjęcie pracy i zaliczaną do czasu pracy w obliczeniach czasu pracy prowadzonych przez pozwaną.

Na rozprawie w dniu 28 marca 2014 roku powód podtrzymał swoje roszczenia, a pełnomocnik pozwanej nie uznał powództwa w całości i wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 2 kwietnia 2014 roku w sprawie sygn.. akt IV P 99/12 Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim IV Wydział Pracy w punkcie 1 wyroku zasądził od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej Oddział w Polsce z siedzibą w T. na rzecz powoda A. W.: a) kwotę 308,20 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 24 lutego 2012 roku do dnia zapłaty tytułem wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, b) kwotę 1 702,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 24 lutego 2012 roku do dnia zapłaty tytułem wynagrodzenia za czas dyżuru, w punkcie 2 oddalił powództwo dalej idące o wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, w punkcie 3 oddalił powództwo o dodatek za pracę w niedziele i święta i ryczałty za noclegi, w punkcie 4 umorzył postępowanie w sprawie o dodatek za pracę w godzinach nocnych, w punkcie 5 nie obciążył powoda kosztami zastępstwa procesowego pozwanej, w punkcie 6 nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Tomaszowie Maz. 446,00 złotych tytułem zwrotu kosztów opinii biegłego, tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa, a w punkcie 7 nie obciążył powoda kosztami opinii biegłego w kwocie 5.920,36 zł i wydatki poniesione tymczasowo przez Skarb Państwa na koszt opinii biegłego w kwocie 5.920,36 zł przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Rejonowego:

Powód był zatrudniony przez pozwaną od 5 listopada 2007r do 20 maja 2011 r. jako kierowca samochodu ciężarowego na przewozach międzynarodowych na pełny etat. Od dnia 1 listopada 2008 r. strony zawarły umowę na czas nieokreślony, którą powód rozwiązał bez zachowania okresu wypowiedzenia. Od dnia 1 września 2008 roku wynagrodzenie powoda wynosiło 1.800 złotych brutto miesięcznie.

Powód wykonywał pracę polegającą na przewozie ładunków samochodem ciężarowym na różnych trasach międzynarodowych. Samochód był wyposażony w tachograf obsługiwany przez powoda. Powód rozpoczynał prace od włączenia tachografu, który zapisywał czas aktywności powoda do zakończenia pracy. Powód w okresie wykonywania pracy za granicą spał w samochodzie na leżance. Miejsce do spania było fabrycznie zamontowane w kabinie kierowcy.

Powód został poinformowany przed podjęciem pracy o możliwości korzystania z bazy noclegowej. Powód zdecydował się na spanie w kabinie.

Biegły sądowy w zakresie transportu samochodowego B. Z. w sporządzonej w sprawie opinii dokonała analizy czasu pracy powoda za sporny okres od 15 lutego 2009 roku do 20 maja 2011 roku na podstawie tarcz tachografu i wydruków z tachografu cyfrowego powoda dostarczonych jej przez pozwaną oraz dokonała wyliczeń czasu pracy powoda i ilości nadgodzin dobowych i okresowych, godzin pracy w święta i czasu dyżuru w spornym okresie. Biegła na podstawie zapisów tachografu stwierdziła, że powód nie dokonywał manipulacji urządzeniem rejestrującym i prawidłowo operował przełącznikiem grup czasowych i wykazywał zarówno – inną pracę, dyspozycję i wypoczynek. Na podstawie list płac powoda i dokonanych ustaleń czasu pracy powoda biegła ustaliła i wyliczyła, że w latach 2009- 2011 powód wypracował 1.138godz. 51minut nadgodzin, z czego zrekompensowano powodowi 312 nadgodzin w postaci dodatkowych dni wolnych od pracy oraz wypłacono kwotę 3.5903,53 złotych za przepracowane nadgodziny. Przy założeniu, że powód miał stałą pensję w wysokości 1.500,00 złotych brutto i założeniu, że 1 godzina miała wartość 8,93zł. i większość nadgodzin to nadgodziny 50% powodowi wypłacono rekompensatę pieniężną za około 804 nadgodziny. Według wyliczeń biegłej powód w spornym okresie pełnił dyżur łącznie przez 199 godz.04 min., za które nie dostał zapłaty.

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dokumentacji pracowniczej złożonej do akt sprawy, zeznań powoda oraz opinii biegłej sądowej w zakresie transportu samochodowego B. Z.. Sąd I instancji uznał opinię biegłej sądowej za w pełni wiarygodną, rzetelną i logiczną, albowiem w jego ocenie tworzyła ona spójna całość oraz była rzeczowo uzasadniona. Sąd meriti wziął pod uwagę przede wszystkim szczegółowo rozpisany przez biegłą sądową czas pracy powoda w rozbiciu na poszczególne dni tygodnia danego miesiąca uwypuklony w sporządzonych tabelach. W ocenie Sądu Rejonowego biegła sądowa dokonała prawidłowego wyliczenia rzeczywistego czasu pracy powoda na podstawie analizy wydruków z tachografów analogowych i cyfrowych.

Po tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, iż powództwo jest uzasadnione jedynie w części.

Na wstępie Sąd I instancji wyjaśnił, czym jest praca w godzinach nadliczbowych. W tym celu powołał się na przepis art. 151 § 1 i 2 k.p., zgodnie z którym praca w godzinach nadliczbowych jest to praca wykonywana ponad obowiązujące pracownika normy czasu pracy, a także praca wykonywana ponad przedłużony dobowy wymiar czasu pracy, wynikający z obowiązującego pracownika systemu i rozkładu czasu pracy. Dopuszczalność wykonywania pracy w godzinach nadliczbowych zachodzi w razie konieczności prowadzenia akcji ratowniczej w celu ochrony życia lub zdrowia ludzkiego, ochrony mienia lub środowiska albo usunięcia awarii albo szczególnych potrzeb pracodawcy. W myśl art. 151 § 3 wskazanego przepisu liczba godzin nadliczbowych przepracowanych w związku z szczególnymi potrzebami pracodawcy nie może przekroczyć dla poszczególnego pracownika 150 godzin w roku kalendarzowym.

Odnosząc się do pracy w godzinach nadliczbowych Sąd Rejonowy wskazał na obowiązujące na gruncie przepisów prawa pracy normy czasu pracy przewidujące 8 godzinny dzień pracy i 40 godzinny tydzień pracy, z uwzględnieniem uregulowań zawartych w [art. 129 § 2](#), [art. 135–138](#) oraz [143 i 144 k.p.](#) W tym miejscu Sąd meriti przypomniał, iż wymiar czasu pracy stanowi element stosunku pracy ([art. 29 § 1 pkt 4 k.p.](#)). Sąd I instancji zaznaczył, że ustawodawca obliuguje strony do określenia w umowie dopuszczalnej liczby godzin pracy ponad oznaczony w umowie wymiar czasu pracy, obejmujący zarówno przekroczenie normy dobowej, jak i przeciętnej. Przekroczenie dziennego wymiaru czasu pracy lub przekroczenie wymiaru czasu pracy w okresie rozliczeniowym uprawnia pracownika do dodatku do wynagrodzenia przewidzianego w [art. 151¹ § 1 i 2 k.p.](#) wysokości 100 % i odpowiednio 50%.

Wątpliwości Sądu I instancji nie budził fakt, że powód był osobą zatrudnioną na podstawie stosunku pracy na stanowisku kierowcy w następstwie czego do jego czasu pracy zastosowanie miały przepisy [ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców](#) (Dz. U. Nr 92, poz. 879 ze zm.). Art. 6 ust. 1 wyżej wymienionej ustawy przedstawia otwarty katalog czynności związanych ze świadczeniem pracy przez kierowców, wskazując że czasem pracy kierowcy jest czas od rozpoczęcia do zakończenia pracy, która obejmuje wszystkie czynności związane z wykonywaniem przewozu drogowego, w szczególności:

- 1) prowadzenie pojazdu;
- 2) załadowywanie i rozładowywanie oraz nadzór nad załadunkiem i wyładunkiem;
- 3) nadzór oraz pomoc osobom wsiadającym i wysiadającym;
- 4) czynności spedycyjne;
- 5) obsługę codzienną pojazdów i przyczep;
- 6) inne prace podejmowane w celu wykonania zadania służbowego lub zapewnienia bezpieczeństwa osób, pojazdu i rzeczy;
- 7) niezbędne formalności administracyjne;
- 8) utrzymanie pojazdu w czystości.

W dalszej części rozważań Sąd I instancji powołał artykuł 7 ustawy o czasie pracy kierowców, który wskazuje na czynności niewliczane do czasu pracy kierowcy:

- 1) czas dyżuru, jeżeli podczas dyżuru kierowca nie wykonywał pracy;
- 2) nieusprawiedliwionych postojów w czasie prowadzenia pojazdu;
- 3) dobowego nieprzerwanego odpoczynku;
- 4) przerwy w pracy, o której mowa w art. 16 ust. 1.

Sąd Rejonowy skonstatował, że istotą sporu w przedmiotowej sprawie było ustalenie jaką ilość godzin nadliczbowych przepracował powód w okresie spornym oraz, czy otrzymał za nie wynagrodzenie lub czas wolny. Zdaniem Sądu meriti strona pozwana nie kwestionowała tego, że powód pracował w godzinach nadliczbowych, wypłacała mu zresztą dodatek za pracę w godzinach nadliczbowych oraz udzielała czasu wolnego.

Sąd I instancji wskazał, że biegła sądowa w sporządzonej opinii obliczyła, że w spornym okresie powód przepracował w godzinach nadliczbowych 1 138 godzin i 51 minut, natomiast otrzymał wynagrodzenie za około 804 godziny nadliczbowe oraz udzielono mu dni wolnych od pracy w ramach rekompensaty za 312 godzin nadliczbowych. Tym samym, wedle opinii biegłej sądowej podzielonej przez Sąd Rejonowy, powód otrzymał dodatkową rekompensatę pieniężną oraz czas wolny za 1.116 godzin nadliczbowych, co oznacza, że nie zapłacono powodowi wynagrodzenia za godziny nadliczbowe w ilości 22 godziny i 51 minut. Powyższe obliczenia dały Sądowi meriti asumpt do uznania, że wartość niewypłaconych powodowi nadgodzin stanowi kwotę 308,20 złotych (23g x 13.40zł.), która ta kwota została zasądzona w punkcie 1 a wyroku. Nadto Sąd I instancji zasądził na rzecz powoda dodatek w kwocie 1.702 zł. za 199 godzin dyżuru, zgodnie z żądaniem pozwu, o czym orzekł w punkcie 1b wyroku. Dalej idące powództwo o wynagrodzenie za godziny nadliczbowe Sąd Rejonowy oddalił jako niezasadne.

Również roszczenie o dodatek za prace w niedziele i święta oraz o ryczałty za noclegi Sąd I instancji oddalił jako nieuzasadnione. Sąd meriti stwierdził, że ryczałt za noclegi przysługuje pracownikowi w sytuacji, gdy pracodawca nie zapewni mu bezpłatnego noclegu w warunkach porównywalnych do hotelowych. Natomiast Sąd I instancji ustalił, że pracodawca zapewnił powodowi noclegi na bazie, ale powód nie skorzystał ze spania na bazie noclegowej, wybierając dobrowolnie wariant spania w kabinie samochodu. Zdaniem Sądu Rejonowego jeśli powód sam dokonał wyboru miejsca noclegu i zrezygnował z bezpłatnych noclegów na rzecz spania w kabinie, to pozbawił się prawa do żądania ryczałtów za noclegi. Ponadto Sąd I instancji umorzył postępowanie w zakresie roszczenia o dodatek do wynagrodzenia za godziny nocne.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c., natomiast orzeczenie o kosztach sądowych wydał na zasadzie art. 113ust.1 i 4 u.k.s.c.

Apelacją z dnia 27 lutego 2015 roku powód zaskarżył wyrok wydany przez Sąd I instancji w części, co do rozstrzygnięcia:

1. w punkcie II sentencji wyroku w zakresie:

a. w jakim Sąd oddała powództwo ponad kwotę 308,20 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 lutego 2012 roku do dnia zapłaty tytułem wynagrodzenia za godziny nadliczbowe,

b. w jakim Sąd oddała powództwo tytułem wynagrodzenia za średniookresowe godziny nadliczbowe w okresie od 15 lutego 2009 roku do 20 maja 2011 roku wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności roszczenia;

2. w punkcie III sentencji wyroku w zakresie, w jakim Sąd oddała powództwo za pracę w niedzielę i święta oraz ryczałty za noclegi.

Zaskarżonemu wyrokowi powód zarzucił:

1. naruszenie art. 151¹ § 1 pkt I Kodeksu Pracy poprzez jego błędną subsumpcję do stanu faktycznego niniejszej sprawy i w konsekwencji przyjęcie, iż powód otrzymał wynagrodzenie za około 804 godziny nadliczbowe. podczas gdy powód nie otrzymał wynagrodzenia, a ponadto:

a) powód nigdy nie został zapoznany z listami płac wystawianymi przez pozwaną Spółkę oraz faktem zaliczania przepracowanych godzin na godziny nadliczbowe,

b) z informacji, jakie powód uzyskiwał od pozwanej wynikało, że wyższe od zasadniczego wynagrodzenie podyktowane jest premią uznaniową;

c) listy płac przedstawione przez pozwanego zawierają wewnętrzne sprzeczności poprzez wskazanie w pierwszej kolumnie tabeli ~ PRACOWNIK STAWKA CZAS PRACY - kategoria - NADGODZINY - 00:00, a kolejno kolumna druga - ELEMENTY WYPŁATY- wskazana jest określona kwota za pracę w godzinach nadliczbowych;

2. naruszenia art. 151 Kodeksu Pracy poprzez jego błędną subsumpcję do stanu faktycznego niniejszej sprawy i w konsekwencji przyjęcie, iż pozwany zrekompensował powodowi 312 godzin w postaci 39 dodatkowych dni urlopu, podczas gdy powód nigdy nie składał pisemnego wniosku o udzielenie mu czasu wolnego od pracy w zamian za czas przepracowany w godzinach nadliczbowych, a także udzielenie czasu wolnego w zamian za czas przepracowany w godzinach nadliczbowych bez wniosku pracownika nie nastąpiło do końca danego okresu rozliczeniowego;

3. naruszenie art. 151⁵ § 1 kp w związku z art. 9 ust 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (Dz. U. Nr 92, poz. 879 ze zm.) poprzez jego niezastosowanie w sytuacji prawidłowo ustalonego przez biegłą sądową z zakresu transportu drogowego, wymiaru czasu trwania dyżuru w liczbie 199 godzin 04 minuty oraz nie naliczenie z tytułu pełnionego dyżuru wynagrodzenia;

4. naruszenie art. 21 a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (Dz. U. Nr 92, poz. 879 ze zm.) poprzez jego niezastosowanie w związku z błędnie ustalonym stanie faktycznym przy przyjęciu, że powód przed podjęciem zatrudnienia został poinformowany przez pozwaną o możliwości skorzystania z bazy noclegowej, a także, iż powód samodzielnie zdecydował o nocowaniu w samochodzie, co w konsekwencji doprowadziło do nieuwzględnienia powództwa w zakresie ryczałtu za noclegi.

5. naruszenie art. 229 kpc poprzez nieuzasadnione uznanie, iż powód przyznał, iż dobrowolnie wybrał wariant nocowania w kabinie samochodu oraz że powód został poinformowany o możliwości korzystania z bazy

noclegowej, podczas gdy faktycznie strona powodowa zaprzeczyła istnienia tego faktu, co skutkowało koniecznością przeprowadzenia postępowania dowodowego w tym zakresie i miało wpływ na wynik sprawy;

6. naruszenie art. 233 kpc polegające na dowolnej, sprzecznej z zasadami doświadczenia życiowego ocenie materiału dowodowego przejawiające się w przyjęciu, że pozwany zapewnił powodowi noclegi w bazie, zapoznał go również przed podjęciem pracy z możliwością korzystania z bazy noclegowej zaś powód samodzielnie dokonał wyboru noclegu w kabinie samochodowej, podczas gdy powód w trakcie słuchania w trybie 299 kpc jednoznacznie wskazał, iż nocował w samochodzie, gdyż pracodawca nie zapewnił mu bazy noclegowej;

7. naruszenie art. 233 kpc polegające na sprzecznej z zasadami doświadczenia życiowego ocenie materiału dowodowego polegające na przyjęciu, że powód został poinformowany przed podjęciem pracy o możliwości korzystania z bazy noclegowej, podczas gdy zarówno powód w trakcie słuchania w trybie art. 299 kpc jak i wnioski opinii biegłej sądowej z dziedziny transportu samochodowego jednoznacznie wskazują na fakt niezapoznania powoda z obowiązującym regulaminem pracy;

8. naruszenie przepisów postępowania tj. 286 kpc poprzez jego niezastosowanie polegające na wezwaniu do wyjaśnienia treści opinii biegłej sądowej z zakresu transportu samochodowego w sytuacji gdy powód w swoim stanowisku z dnia 20 czerwca 2013 r. zgłosił zastrzeżenia do opinii, które w ocenie strony skarżącej są istotne do rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy

9. naruszenie przepisów postępowania tj. art. 328 § 2 kpc poprzez brak wskazania w treści uzasadnienia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, w szczególności wskazania na dokonane ustalenia faktów, które Sąd I instancji uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa, w zakresie:

a. zasądzenia kwoty 941 zł tytułem dodatku za przepracowane u pozwanego godziny w niedziele i święta od 15 lutego 2009 roku do 20 maja 2011 roku wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności roszczenia;

b. zasądzenia kwoty 8 247 zł tytułem dodatku za przepracowane u pozwanego średniokresowe godziny nadliczbowe w okresie od 15 lutego 2009 roku do 20 maja 2011 roku wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności roszczenia i w konsekwencji niemożliwość odczytania motywów zapadłego rozstrzygnięcia;

10. naruszenie przepisów postępowania tj. art. 329 kpc poprzez sporządzenie uzasadnienia w terminie 10 miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku;

W oparciu o tak skonstruowane zarzuty na podstawie art. 386 § 1 w związku z art. 368 § 1 pkt 5 kpc powód wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w części oddalającej powództwo ponad kwotę 308,20 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności roszczenia do dnia zapłaty tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych;

2. zmianę zaskarżonego wyroku w części oddalającej powództwo co do kwoty 8 247 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności roszczenia tytułem dodatku za przepracowane u pozwanego średniokresowe godziny nadliczbowe w okresie od 15 lutego 2009 roku do 20 maja 2011 roku;

3. zmianę zaskarżonego wyroku w części oddalającej powództwo co do kwoty 941 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności roszczenia tytułem dodatku za przepracowane u pozwanego godziny w niedzielę i święta w okresie od 15 lutego 2009 roku do 20 maja 2011 roku;

4. zmianę zaskarżonego wyroku w części oddalającej powództwo co do kwoty 14 414,89 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności roszczenia do dnia zapłaty tytułem ryczałtu za noclegi w czasie zagranicznych podróży służbowych za okres od 1 kwietnia 2010 roku do 20 maja 2011 roku;

5. zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania za pierwszą i drugą instancję według norm prawem przepisanych.

Sąd Okręgowy uzupełniając materiał dowodowy ustalił nadto :

W pozwanej spółce w spornym okresie (do dnia 31 lipca 2011 r.) obowiązywał regulamin wynagradzania , który w artykule 9 stanowił, iż : „ Pracownikowi za czas podróży służbowej poza granice kraju przysługuje ryczałt w wysokości 45 euro . Wysokość ryczałtu nie może być niższa niż diety z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju docelowego , określona w rozporządzeniu w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej , z tytułu podróży poza granice kraju. Oprócz ryczałtu pracownikowi przysługuje zwrot kosztów innych , uzasadnionych wydatków , a w szczególności opłat za autostrady , tunele i drobne naprawy samochodu . Zwrot wydatków następuje w pełnej wysokości po ich udokumentowaniu fakturami , rachunkami, biletami itp. Rozliczenie kosztów podróży następuje w terminie do 25 – następnego miesiąca od zakończenia podróży.

(dowód : regulamin wynagradzania – k. 346 i 347 akt sprawy)

Powód miał wypłacaną powyższą dietę od początku zatrudnienia, tj. od 2007 r. Spał w samochodzie , w którym były dwie leżanki do spania , nagrzewnica, lodówka i schowek. W czasie zatrudnienia nie zgłaszał żądań zwrotu kosztów noclegów.

(dowód : zeznania powoda – k. 359 akt sprawy)

Od 2008 r. w bazie we Francji były pomieszczenia z zapleczem socjalnym (pralka, toaleta, suszarka) oraz pomieszczenie gdzie można było przenocować. Kierowcy woleli spać w swoich pojazdach pod własną pościelą. Kwota 45 euro miała refundować koszty wyżywienia oraz noclegu w trakcie podróży poza granicami kraju

(dowód : zeznania pozwanego – k. 359 akt sprawy)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powoda jest nieuzasadniona, albowiem wszystkie zawarte w niej zarzuty okazały się bezzasadne.

Sąd Okręgowy podzielił ustalenia faktyczne oraz rozważania prawne Sądu Rejonowego z wyłączeniem jego ustaleń dotyczących żądania zwrotu kosztów noclegów, czyli tzw. ryczałtu za nocleg z tytułu pracy poza granicami kraju.

Sąd Rejonowy uznał, iż żądanie powoda w tym zakresie jest niezasadne albowiem sam zdecydował, że będzie nocował w kabinie samochodu podczas gdy zgromadzone w sprawie dowody wykazały, iż przewidziana w regulaminie wynagradzania dieta w wysokości 45 euro miała rekompensować powodowi zarówno koszty wyżywienia jak i noclegów w czasie podróży służbowej. Sam powód przyznał, iż dietę pobierał od początku zatrudnienia. Z treści art. 9 regulaminu wynika, iż pracownikowi za czas podróży służbowej poza granice kraju przysługuje ryczałt w wysokości 45 euro . Wysokość ryczałtu nie może być niższa niż diety z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju docelowego , określona w rozporządzeniu w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej , z tytułu podróży poza granice kraju. Oprócz ryczałtu pracownikowi przysługuje zwrot kosztów innych , uzasadnionych wydatków , a w szczególności opłat za autostrady , tunele i drobne naprawy samochodu . Zwrot wydatków następuje w pełnej wysokości po ich udokumentowaniu fakturami , rachunkami, biletami itp.

Samo brzmienie przepisu nie wykazuje wprost , iż dieta miała rekompensować koszty noclegu. Uzupełniający dowód z przesłuchania stron w postępowaniu odwoławczym przekonał Sąd Okręgowy, iż dieta ta obejmowała zarówno koszty i wyżywienia i noclegu. Trudno dać wiarę powodowi, iż kwotę 45 euro przeznaczał na jedzenie, zwłaszcza, że w swoich zeznaniach jest niekonsekwentny i popada w wewnętrzną sprzeczność. Z jednej bowiem strony podnosi, że dieta

przeznaczana była na jedzenie, z drugiej, że opłacał z tego także autostrady czy sanitariaty podczas gdy wszelkie udokumentowane koszty miał mieć zwracane po udostępnieniu stosownych rachunków. W innym miejscu z kolei powód podnosi, iż bardzo dużo zakupów brał z Polski, a dietę w wysokości 45 euro przeznaczał na proszek do prania albo środki czystości. Sąd w tej sytuacji dał wiarę zeznaniom pozwanego, iż kwota diety była dla zatrudnionych tam pracowników zarówno rekompensatą wyżywienia jak i noclegu. Poza sporem jest także, iż na terenie Francji znajdowała się baza, w której była i pralka i suszarka i sanitariaty jak też możliwość noclegu z której jednak kierowcy nie korzystali wybierając nocleg w kabinie pojazdu.

Powyższe ustalenia pozwalają więc Sądowi Okręgowemu, który jest także instancją merytoryczną przyjąć, iż de facto obie strony umowy o pracę były zgodne co do takiej roli diety z art. 9 regulaminu. Argumentację Sądu wzmacnia także fakt, iż sam powód przez cały okres zatrudnienia nie zgłaszał żadnych roszczeń z tytułu kosztów noclegów.

Uprawniony jest w tej sytuacji pogląd, iż zgromadzone dowody potwierdziły, że strony uzgodniły, że kwota 45 euro obejmuje nie tylko wyżywienie podczas podróży służbowej, ale również ryczałt za noclegi.

Sąd Okręgowy chce w tym miejscu zaznaczyć, iż wola stron nie pozwala na wprowadzenie do umowy o pracę czy do innych regulacji płacowych obowiązujących u danego pracodawcy postanowień mniej korzystnych niż przepisy prawa pracy. Niemniej jednak zarzut naruszenia art. 18 § 1 k.p. byłby zasadny tylko wówczas, gdyby umowa o pracę czy wspomniana regulacja płacowa prawo do kompensaty kosztów podróży służbowych określała w zakresie mniejszym niż przewidują to przepisy prawa pracy. Należy zauważyć, iż skarżący nie przedstawił w apelacji wyliczeń odnoszących się kalendarzowo do każdego wyjazdu, poprzestając wyłącznie na pierwotnej argumentacji, że kwota 45 euro obejmowała tylko dietę na wyżywienie. Zresztą kwota 45 euro była wyższa niż suma ryczałtów noclegowych przysługujących pracownikowi według przepisów powszechnych, w tym określonych w § 9 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1991 ze zm., dalej jako rozporządzenie z dnia 19 grudnia 2002 r.), w tym diety, której minimalna granica określona była w art. 77⁵ § 4 k.p i w okresie objętym żądaniem pozwu wynosiła 23 zł za dobę.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że nie ulega wątpliwości, że diety i inne świadczenia przysługujące z tytułu podróży służbowej nie stanowią wynagrodzenia za pracę, lecz inne świadczenia związane z pracą (por. wyrok S.N. z dnia 17 lutego 2012 r. w sprawie III UK 54/11). Niemniej celem pozyskania informacji o szczegółowych zasadach wynagradzania obowiązujących u pozwanej powód musiał zapoznać się z treścią Regulaminu wynagradzania.

Jednocześnie zaznaczyć należy, iż w świetle treści art. 77⁵ § 3 KP warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej pracownikowi zatrudnionemu u innego pracodawcy niż wymieniony w art. 77⁵ § 2 KP pracodawca może określić m.in. w regulaminie wynagradzania, co też uczyniła pozwana w przepisach art. 9 Regulaminu wynagradzania.

Wprawdzie pozwana posłużyła się terminem „ryczałt na pokrycie kosztów pobytu za granicą” zamiast terminami: „dieta”, czy „zwrot kosztów przejazdów, noclegów i innych wydatków”, użytymi przez ustawodawcę w art. 77⁵ § 2 KP i sprecyzowanymi następnie w rozporządzeniach wykonawczych, lecz analiza treści powyższego przepisu regulaminu wynagradzania wskazuje jednoznacznie, że zakres ww. terminu jest szeroki i obejmuje również zwrot kosztów noclegów.

Za niezasadne uznać zatem należy stanowisko, zgodnie z którym pozwana nie określiła w regulaminie wynagradzania warunków wypłacania należności z tytułu podróży służbowej - zwrotu kosztów noclegów pracownikowi zatrudnionemu u innego pracodawcy niż wymieniony w art. 77⁵ § 2 KP.

Zgodnie z art. art. 9 § 2 KP postanowienia układów zbiorowych pracy i porozumień zbiorowych oraz regulaminów i statutów nie mogą być mniej korzystne dla pracowników niż przepisy Kodeksu pracy oraz innych ustaw i aktów wykonawczych.

Stosownie zaś do treści 18 § 1 KP postanowienia umów i aktów, o których mowa w § 1, mniej korzystne dla pracownika niż przepisy prawa pracy są nieważne; zamiast nich stosuje się odpowiednie przepisy prawa pracy.

Sąd II instancji zauważa, że przepisy art. 77⁵ § 1-3 i 5 KP nie zawierają analogicznego do art. 77⁵ § 4 KP uregulowania w odniesieniu do innych poza dietą należności z tytułu podróży służbowej pracownika zatrudnionego u innego pracodawcy niż wymieniony w art. 77⁵ § 2 KP, tj. do zwrotu kosztów przejazdów, noclegów i innych wydatków. Jednakże zgodnie z art. 77⁵ § 5 KP - w przypadku, gdy układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawiera postanowień, o których mowa w § 3 (czyli nie zawiera uregulowań dotyczących warunków wypłacania wszystkich należności z tytułu podróży służbowej), pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej odpowiednio według przepisów, o których mowa w § 2. Oznacza to, że przepisy wykonawcze ustalają minimalny standard wszystkich świadczeń z tytułu podróży służbowych (diet oraz zwrotu kosztów przejazdów, noclegów i innych wydatków), które w układzie zbiorowym pracy, regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę mogą być uregulowane korzystniej dla pracownika (art. 9 § 2 i art. 18 § 2 KP). W razie braku takich regulacji lub uregulowania mniej korzystnego dla pracownika zastosowanie będą miały przepisy wykonawcze (por. uchwała S.N. z dnia 12 czerwca 2014 r. w sprawie II PZP 1/14).

Zgodnie z § 9 ust. 1 rozporządzenia w sprawie należności z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju za nocleg przysługuje pracownikowi zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym, w granicach ustalonego na ten cel limitu określonego w załączniku do rozporządzenia. W myśl zaś § 9 ust. 2 rozporządzenia w sprawie należności z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg, pracownikowi przysługuje ryczałt w wysokości 25 % limitu, o którym mowa w ust. 1. Ryczałt ten nie przysługuje za czas przejazdu.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko, zgodnie z którym umożliwienie przez pracodawcę kierowcy w transporcie międzynarodowym spania w kabinie samochodu ciężarowego (nawet przystosowanej do takich celów) nie stanowi zapewnienia pracownikowi bezpłatnego noclegu w rozumieniu przepisu § 9 ust. 4 rozporządzenia w sprawie należności z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (por. uchwała S.N. z dnia 12 czerwca 2014 roku w sprawie II PZP 1/14, publik. oraz wyrok S.N. z dnia 10 września 2013 r. w sprawie I PK 71/13).

Bezprzedmiotowe jest zatem analizowanie, czy powód aprobował taką formę i warunki. Weryfikacji podlega zatem jedynie to, czy kwota wypłacana przez pozwaną powodowi tytułem należności z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju - zwrotu kosztów noclegów - odpowiada minimalnym wymogom wynikającym z przepisów wykonawczych do art. 77⁵ § 2 KP, tj. wynosi co najmniej 25 % limitu określonego w załączniku do rozporządzenia w sprawie należności z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju.

Tym samym stwierdzić należy, że kwota wypłacana przez pozwaną powodowi z tytułu zwrotu kosztów noclegów, uwzględniając rozliczenie wypłaconych z tego tytułu kwot diet w wysokości 45 euro za każdy dzień odpowiada minimalnym wymogom wynikającym z przepisów rozporządzenia w sprawie należności z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju.

W konsekwencji w przedmiotowej sprawie nie znajdowały zastosowania, na podstawie art. 77⁵ § 5 KP, przepisy rozporządzenia w sprawie należności z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju i brak jest podstaw prawnych do żądania zapłaty przez pozwaną kwoty 14.4014 zł 89 zł dochodzonej przez powoda tytułem ryczałtu za nocleg wraz z odsetkami.

W związku z powyższym za niezasadny uznać należy wynikający z treści apelacji zarzut naruszenia prawa materialnego, a w szczególności art. 77⁵ § 3 i 5 KP w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia w sprawie należności z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju.

Na marginesie rozważań warto zwrócić uwagę, iż powód bezzasadnie w tym zakresie w apelacji wskazał na przepis art. 21 ustawy o czasie pracy kierowcy, który w zakresie żądania zwrotu kosztów ryczałtu noclegowego nie ma zastosowania.

Jeśli chodzi o kolejne zarzuty zawarte w apelacji okazały się one również bezzasadne. Sąd Okręgowy podziela w tym zakresie zarówno ustalenia faktyczne jak i rozważania prawne, więc nie ma potrzeby ich ponownego przytaczania.

Stosownie do treści przepisu art. 151 § 1 i 2 k.p., praca w godzinach nadliczbowych jest to praca wykonywana ponad obowiązujące pracownika normy czasu pracy, a także praca wykonywana ponad przedłużony dobowy wymiar czasu pracy, wynikający z obowiązującego pracownika systemu i rozkładu czasu pracy. Dopuszczalność wykonywania pracy w godzinach nadliczbowych zachodzi w razie konieczności prowadzenia akcji ratowniczej w celu ochrony życia lub zdrowia ludzkiego, ochrony mienia lub środowiska albo usunięcia awarii albo szczególnych potrzeb pracodawcy. W myśl art. 151 § 3 wskazanego przepisu liczba godzin nadliczbowych przepracowanych w związku z szczególnymi potrzebami pracodawcy nie może przekroczyć dla poszczególnego pracownika 150 godzin w roku kalendarzowym.

Odnosząc się do pracy w godzinach nadliczbowych Sąd Rejonowy prawidłowo wskazał na obowiązujące na gruncie przepisów prawa pracy normy czasu pracy przewidujące 8 godzinny dzień pracy i 40 godzinny tydzień pracy, z uwzględnieniem uregulowań zawartych w art. 129 § 2, art. 135–138 oraz 143 i 144 k.p. W tym miejscu Sąd meriti przypomniał, iż wymiar czasu pracy stanowi element stosunku pracy (art. 29 § 1 pkt 4 k.p.). Sąd I instancji zaznaczył, że ustawodawca obliuguje strony do określenia w umowie dopuszczalnej liczby godzin pracy ponad oznaczony w umowie wymiar czasu pracy, obejmujący zarówno przekroczenie normy dobowej, jak i przeciętnej. Przekroczenie dziennego wymiaru czasu pracy lub przekroczenie wymiaru czasu pracy w okresie rozliczeniowym uprawnia pracownika do dodatku do wynagrodzenia przewidzianego w art. 151¹ § 1 i 2 k.p. wysokości 100 % i odpowiednio 50%.

Wątpliwości Sądu I instancji nie budził fakt, że powód był osobą zatrudnioną na podstawie stosunku pracy na stanowisku kierowcy w następstwie czego do jego czasu pracy zastosowanie miały przepisy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (Dz. U. Nr 92, poz. 879 ze zm.). Art. 6 ust. 1 wyżej wymienionej ustawy przedstawia otwarty katalog czynności związanych ze świadczeniem pracy przez kierowców, wskazując że czasem pracy kierowcy jest czas od rozpoczęcia do zakończenia pracy, która obejmuje wszystkie czynności związane z wykonywaniem przewozu drogowego, w szczególności:

- 1) prowadzenie pojazdu;
- 2) załadowywanie i rozładowywanie oraz nadzór nad załadunkiem i wyładunkiem;
- 3) nadzór oraz pomoc osobom wsiadającym i wysiadającym;
- 4) czynności spedycyjne;
- 5) obsługę codzienną pojazdów i przyczep;
- 6) inne prace podejmowane w celu wykonania zadania służbowego lub zapewnienia bezpieczeństwa osób, pojazdu i rzeczy;
- 7) niezbędne formalności administracyjne;

Lektura akt wykazała, iż powód żądał wynagrodzenia za godziny nadliczbowe za okres od 15 lutego 2009 r.; do 20 maja 2011 r. oraz za czas dyżuru. Powód domagał się wyliczenia mu należności z tego tytułu w oparciu o zapisy tachografu z okresu od 1 stycznia 2011 r. do 20 maja 2011 r. i na ich podstawie dochodzona należność za cały sporny okres. W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy opierając swoje rozstrzygnięcie w tym zakresie na opinii biegłej z dziedziny transportu samochodowego B. Z. nie naruszył przepisu art. 233 kpc, gdyż Sąd I instancji nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów w tym zakresie. Biegła wydając opinię opierała się nie tylko na wydrukach z tachografu

i kartach pracy kierowcy oraz listach płac. Z tych ostatnich wynikało, iż powód przepracował w spornym okresie w godzinach nadliczbowych 1138 godzin i 51 minut, natomiast otrzymał wynagrodzenie za 804 godziny nadliczbowe oraz zrekompensowano mu 312 nadgodzin ze spornego okresu w postaci 39 dodatkowych dni wolnych od pracy oraz wypłacono mu w sumie 3593 zł za przepracowane nadgodziny. To oznacza, iż nie zapłacono mu za 22 godziny i 51 minut ca daję kwotę 308 zł. Żądanie w tej sytuacji przez powoda kwoty 6283 zł z tytułu jest bezzasadne, Powoływanie się w tym miejscu przez powoda, iż kwoty uznane przez biegłą jako wynagrodzenie za godziny nadliczbowe było premią uznaniową jest chybione i nie poparte żadnymi dowodami. Kwestionowanie w tej sytuacji list płac, na których opierała się biegła stanowi li tylko gołosłowną polemikę i nie przekonuje Sądu. Bezzasadne okazał się także zawarty w apelacji zarzut oddalenia powództwa w zakresie żądania wynagrodzenia za tzw. średniokresowe godziny nadliczbowe w kwocie 8247 zł. Powód ani w toku postępowania przez Sądem I instancji ani przed Sądem odwoławczym nie umiał wyjaśnić, co rozumie przez to pojęcie i na jakiej podstawie prawnej ich odchodzi. Biegła zaś nie uznała w oparciu o dostępną dokumentację, aby z tego tytułu pozwany miał jakieś zaległe należności. Żądanie to nie znajdowało oparcia w obowiązujących przepisach prawa i zasadnie powództwo zostało oddalone w tym zakresie. To samo dotyczy roszczenia z tytułu dodatku za pracę w niedziele i święta. Biegła opierając się na dokumentacji szczegółowo opisanej w opinii uznała, iż pracodawca nie zalega z żadnymi innymi składnikami wynagrodzenia poza tymi, które zostały zasądzone przez Sąd Rejonowy w zaskarżonym wyroku.

Jeśli chodzi o żądanie wynagrodzenia za dyżury zostało ono uwzględnione w całości stąd niezrozumiały jest w tym zakresie zarzut apelacyjny. Wszak w pozwie powód żądał właśnie z tego tytułu kwoty 1702 zł i taką kwotę Sąd Rejonowy zasądził, a apelacja nie zawiera żadnych merytorycznych zarzutów do tej części rozstrzygnięcia.

Mając zatem powyższe względy na uwadze Sąd Okręgowy stosownie do treści art. 385 KPC oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc.